

مهدی عبداللهی
دبیر گروه اقتصاد

مشکلات اقتصادی کشور از آنجا که مردم آنها را با گوشت و پوست خود لمس می کنند، بر کسی پوشیده نیست. تورم بالا، بیکاری، آسیب پذیری اشتغال و بخش مولد اقتصاد، کاهش ارزش پول ملی و کاهش ارزش دارایی های خانوار، کاهش شدید قدرت خرید خانوارها، تشدید التهاب در بازارهای مصرف از جمله بازار مسکن، خودرو... ده ها مساله ای هستند که مردم انتظار دارند دولت و مجموعه حاکمیت برای حل این معضلات قدم هایی را بردارند. آنچه واضح است، اینکه بدنه اجرایی دولت طی نزدیک به هفت سال فعالیت خود، فرصت های بی نظیری را برای اصلاح امور از دست داده است. این فرسایش عملکردی که در انتخابات اخیر مجلس نیز خود را به خوبی نشان داد، حالا با ورود نیروهای تازه نفس به نهاد قانون گذاری مورد تجدید نظر قرار گرفته و البته نمایندگان مردم در همین خدمتوقف نشده و با مشارکت گروه های نخبگانی و بدنه اجرایی پیشین و فعلی دولت، طرح هایی را آماده کرده اند که اخیراً رئیس مجلس در جلسه ای که نمایندگان با مقام معظم رهبری داشتند، با عنوان «بسته اقتصاد مردمی» از آن رونمایی کرده است. این طرح که در پنج محور ۱- اصلاح ساختار بودجه برزی کشور، ۲- نوسازی نظام مالیاتی، ۳- اجرای سیاست های حمایتی فراگیر و همدند، ۴- رفع موانع تولید و ۵- تغییر راهبرد و نوسازی اساسی حوزه تجارت خارجی ارائه شده، در گزارش پیش رو به بررسی جزئیات آن پرداخته ایم. نمایندگان مجلس به «فرهیختگان» گفتند این طرح ها با مشارکت کامل بدنه اجرایی دولت تهیه و به طور تخصصی در حال بررسی و چکش کاری بوده و در نهایت به صحن علنی خواهد آمد. کارشناسان نیز معتقدند این محورهای پنج گانه دقیقاً معضلات اساسی کشور بوده و برای اجرا لازم است اولاً مجلس این طرح ها را گام به گام تصویب و ابلاغ کند و ثانیاً در مقابل ذی نفعان پر قدرت این اصلاحات ساختاری مقاومت داشته باشد.

برنامه اول: اصلاح ساختار بودجه برزی

فرآیند بودجه برزی در ایران همواره محل بحث بوده است. بی توجهی به بودجه برزی عملیاتی (فرآیند مرتبط ساختن هزینه ها و منابع) ، نامخوانی هزینه ها و درآمدها، عدم تناسب بین بودجه عمرانی و بودجه جاری دولت، سهم منابع ناپایدار در بودجه، میزان اتکالی بودجه به درآمدهای پایدار، بودجه شرکت های دولتی، میزان کسری بودجه و... از جمله مسائلی است که همواره در زمان ارائه لایحه بودجه در رسانه ها و افکار عمومی بحث شده و پس از تصویب بودجه به فراموشی سپرده می شود. اما از سال ۱۳۹۷ بود که مقام معظم رهبری فرمانی مبنی بر تدوین نقشه راه و برنامه کلی اصلاح ساختار بودجه عمومی را به دولت و مجلس صادر کردند. در این راستا، سازمان برنامه و بودجه کشور در قالب دو حوزه کلی الف- هزینه کرد کارا و روابط نهادی و ب- درآمدزایی پایدار و ارتقای ثبات، توسعه و عدالت، بسته مقدماتی برنامه های با عنوان «برنامه کلی اصلاحات ساختاری بودجه عمومی» را در خرداد سال ۱۳۹۸ ارائه کرد. به رغم ادعای دولت مبنی بر تهیه لایحه بودجه با تکالیف طرح مذکور، هیچ اثری از این طرح در لایحه بودجه نمی شد، به طوری که بودجه برزی در حاشیه ها مانده و در چشمه شرکت های دولتی همچنان در حیط خلوت آنها نوشته شد، در بخش منابع، اقدام

خاصی در حوزه سیستم مالیاتی انجام نشد، بودجه جاری همچنان در اولویت دستگاه های اجرایی و خنثی سازی بودجه عمرانی همچنان ادامه داشت. در همین زمینه، حالا براساس آنچه رئیس مجلس یازدهم اعلام کرده یکی از محورهای پنجگانه «بسته اقتصاد مردمی» اصلاح ساختار بودجه برزی کشور برای دستیابی به درآمدزایی پایدار و هزینه کرد کاراست. براساس آنچه در اظهارات محمدباقر قالیباف دیده می شود، درموضوع اصلاح ساختار بودجه برزی کشور باید هدف درآمدزایی پایدار و هزینه کرد مفید، مدنظر قرار گیرد. بودجه کشور می تواند بدون درآمدهای نفتی بسته شود و با کاهش هزینه ها، مولدسازی دارایی های دولت، اصلاح شرکت های دولتی و اصلاحات نهادی بودجه برزی و سپس نظارت بر خط بر نحوه هزینه کرد بودجه از طریق دیوان محاسبات، ساختاری کاملاً عملیاتی پیدا کند.

برنامه دوم: نوسازی نظام مالیاتی

یکی از مشکلات اقتصاد ایران، ساختار انگیزشی آن است که خواسته یا ناخواسته مشوق سرمایه گذاری در بخش های غیرمولد، سفته باز و سودگرا بوده است. براین اساس برخلاف فعالیت در بخش واقعی اقتصاد که هم مالیات، هم مبالغ زیادی سالانه حقوق کارگر می دهد و هم مبالغ سنگینی حق بیمه کارگر می پردازد و از همه مهم تر اینکه، برای اخذ مجوز شروع کسب و کار به صدها مجوز و صدها بار رفت و آمد در پله ها و راهروهای بروکراسی طولیل اداری کشور نیاز دارد، بخش غیرمولد هم معاف از مالیات، هم معاف از پرداخت حق بیمه و امثال آن و هم فارغ از درگیر شدن در راهروهای بروکراسی طولیل اداری است. ازاین رو همواره در رقابت بین بخش تولید و بخش غیرمولد و سفته باز، همواره دومی برنده است. در دنیا چندین دهه است دولت ها برای حمایت از بخش مولد اقتصاد در رقابت نابرابر با بخش غیرمولد، برای حمایت از اقبال کم درآمد در مقابل التهابات اقتصادی، برای اعطای مشوق های لازم جهت توسعه سرمایه گذاری در مناطق کمتر برخوردار، برای جلوگیری از افزایش شکاف طبقاتی و حفظ اقتصاد در مقابل التهابات بازارهای غیرمولد، اقدام به نوسازی سیستم مالیاتی خود با اهداف مشخص کرده اند، با این حال ساختار مالیاتی ایران با حفظ همه مشکلات و ناکارآمدی های سنتی خود، عملاً در دریافت بخش عمده درآمد

«فرهیختگان» جزئیات «بسته اقتصاد مردمی» مجلس یازدهم را بررسی کرد

آغاز اصلاح ساختار بودجه در مجلس یازدهم

مجلس سید روح الله خمینی امروزیتهنگان

مالیاتی کشور از بخش واقعی و مولد، حقوق بگیران و بخش ارزش افزوده و مصرف متمرکز شده و اهداف عالی سیستم مالیاتی را که نتیجه آن به نفع اکثریت مردم و در راستای تقویت تولید باشد، مورد توجه قرار نداده است؛ این موضوعی است که در محور دوم برنامه های «بسته اقتصاد مردمی» مجلس یازدهم مطرح شده است.

برنامه سوم: هوشمندسازی سیاست های حمایت از کم درآمدها

براساس آمارهایی که سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه کرده است تا سال ۱۳۹۶ که هنوز خبری از التهابات ارزی و تورم ۳۰،۴ و ۴۰ درصدی نبود، ۳۷ درصد از جمعیت کشور زیر خط فقر بودند. این موضوع لزوم اتخاذ سیاست های حمایتی با ضریب اصابت بسیار بالا را می طلبد، با این حال به رغم وجود ده ها نهاد رسمی و غیررسمی در حوزه سیاست های حمایتی (سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، آستان قدس رضوی، وزارت بهداشت، وزارت آموزش و پرورش، سازمان هدفمندی یارانه ها، وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی و...)، اولاً سیاست های حمایتی هدفمند نیست و ثانیاً بین سیاست های حمایتی هماهنگی وجود ندارد و نکته سوم مهم تر از همه، اطلاعات درست و دقیق از افرادی که شرایط معیشتی آنان در وضعیت نامطلوبی است و همچنین جامعه هدف دریافت کننده سیاست های حمایتی وجود ندارد. براین اساس در فقدان یک برنامه جامع فرزنددایی در کشور، اقدامات مربوط به فقرزدایی به صورت برنامه های جزیره ای و پراکنده در نهادهای مختلفی انجام می شود که با وجود همه تلاش های ارزشمند همه نهادهای رسمی و غیررسمی، سیاست های حمایتی به نتایج مطلوب دست نیافته است. در این راستا، مجلس یازدهم محور سوم «بسته اقتصاد مردمی» را به اجرای سیاست های حمایتی فراگیر و بهبود معیشت اقشار کم درآمد اختصاص داده است. در طرح مجلس قرار است از طریق یکپارچه سازی بانک های اطلاعاتی دستگاه های مسئول، وضعیت درآمدی خانوارهای کشور شناسایی و تحلیل شده، میزان حمایت های فعلی دستگاه های اجرایی و خیریه ها... در یک سامانه درج شود و سپس با سیاست های درست و با ضریب اصابت بالا، از سرپرست خانوارهایی که دخل شان با خرج شان نمی خواند، حمایت خواهد شد.

برنامه چهارم: حمایت هدفمند از بخش مولد اقتصاد

براساس آمارهای بانک جهانی، راه اندازی و ادامه کسب و کار در ایران در مقایسه با ۱۸۰ کشور جهان، رتبه ۱۲۷ را دارد. این به آن مفهوم است که در ۱۲۷ کشور جهان شرایط کسب و کار از ایران مساعدتر و بهتر است. همچنین براساس گزارش داخلی یعنی گزارش ارزیابی محیط کسب و کار که توسط اتاق بازرگانی ایران به صورت فصلی تهیه می شود، فعالان اقتصادی از نمره بین صفر (بهترین) تا ۱۰ (بدترین)، رقم شاخص کل محیط کسب و کار ایران در زمستان ۱۳۹۸ / ۶۰۵ / ارزیابی کرده اند که نشان از وضعیت نامساعد فضای کسب و کار است. از دیدگاه فعالان اقتصادی، ۱- غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، ۲- بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار و ۳- دشواری تامین مالی از بانک ها به ترتیب نامناسب ترین مولفه های فضای کسب و کار در ایران بوده اند.

در این راستا، مرکز پژوهش های مجلس چندسالی است در کنار این حوزه مربوط به تامین مالی است. این موضوع منتشر می کند که در آخرین گزارش این مرکز، فعالان اقتصادی کشور، شاخص امنیت سرمایه گذاری در ایران را برای زمستان سال گذشته ۵/۸۴ (بدترین نمره ۱۰) ارزیابی کرده اند. این دو شاخص (سهولت کسب و کار و امنیت اقتصادی) دماسنج بخش مولد در اقتصاد ایران هستند که نشان می دهند تولید در ایران با چه سختی ها، مشقات و موانعی روبه روست؛ یکی از مشکلات این حوزه مربوط به تامین مالی است. این موضوع به قدری دارای اهمیت است که طبق اطلاعات ارائه شده از سوی بانک مرکزی ایران، در سال ۱۳۹۸ سهم ۳۷ هزار و ۴۶۲ بنگاه کوچک و متوسط کشور که حدود ۸۰ درصد از شاغلان کشور در این بنگاه ها مشغول فعالیت هستند، از کل تسهیلات ۹۷۵ هزار میلیارد تومانی نظام بانکی حدود ۵/۴ هزار میلیارد تومان یا معادل کمتر از ۶ درصد کل تسهیلات بانکی کشور بوده است. این موضوعات سبب شده مجلس یازدهم «بسته اقتصاد مردمی» که ارائه کرده، محور چهارم برنامه خود را بر «رفع موانع تولید و حذف انحرافات مالیاتی در صورت مجوز کسب و کار، استفاده بیشتر و هدفمندتر از ظرفیت های بازار

سرمایه و بازار پول برای تامین مالی و اجرای پروژه های توسعه ای بزرگ» قرار دهد. در این طرح بر حل مشکلات بخش های مختلف تولید تاکید شده که یکی از آنها حل مشکلات بخش مسکن از طریق زمین صفر (دارایی های دولت) است. در محور چهارم طرح مجلس به تفصیل در مورد توسعه تولید و سهولت کسب و کار در بخش های خدمات، کشاورزی و صنعت، نفت و گاز، پالایشی، پتروشیمی، فلزی و معدنی، پروژه های عمرانی و... بحث و تحلیل شده است. همچنین توجه ویژه به اقتصاد دیجیتال و کسب و کارهای نو دانش بنیان و پیگیری آن در قالب یک ساختار ویژه از جمله مواردی بوده که در این طرح مطرح شده است.

برنامه پنجم: نوسازی اساسی تجارت خارجی

تجارت خارجی ایران با وجود اینکه در بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با جهش اساسی از تک محصولی و صادرات نفت، به طور کلی توجهی صادرات غیرنفتی را توسعه داده است، با این حال مشکلات زیادی در این حوزه وجود دارد. برای مثال، یکی از مشکلات این حوزه نداشتن نقشه تجاری است که موجب شده بدون توجه به تنوع بخشی به مقاصد صادراتی کشور، بیش از ۷۴ درصد کالاها غیرنفتی ایران به مقصد پنج کشور چین، عراق، ترکیه، امارات و افغانستان، صادر شوند. این عدم تنوع در نقشه تجاری کشور می تواند در هنگامه تحریم، در زمان جنگ داخلی در کشورهای مقصد، در زمان وقوع مخاطرات طبیعی، در زمان تغییر سیاست های داخلی دولت های کشورها، مقصد، کالاها صادراتی ایران را مورد تهدید قرار داده و مشکلاتی را برای مسیری های ارزی و تجاری کشورمان فراهم کند. قاچاق سالانه بیش از ۲۰ میلیارد دلار کالای خارجی به داخل، عدم توسعه دیپلماسی تجاری و محدود شدن تجارت ایران با شرکای محدود، خام فروشی، سیستم ناکارآمد اعطای کارت های بازرگانی که موجب شده چندین هزار صادرکننده موقت با کارت های بازرگانی یک بار مصرف و اجاره ای میلیون ها دلار سرمایه را از کشور خارج کنند.

در این خصوص طبق آنچه قالیباف مطرح کرده، محور پنجم «بسته اقتصاد مردمی» که مجلس یازدهم در حال تدوین جزئیات آن است، تغییر راهبرد و نوسازی اساسی حوزه تجارت خارجی و صادرات غیرنفتی کشور است. براساس این طرح، به منظور مصون سازی اقتصاد کشور، بی اثرسازی سیاست فشار حداکثری دشمن، ورود به فاز جدید مقاومت فعال و تثبیت جغرافیای مقاومت اقدامات موثرتری در حوزه اقتصاد و تجارت خارجی صورت می گیرد که این اقدامات یکی از اقدامات کلیدی در این حوزه قرار است انجام شود، توسعه دیپلماسی تجاری و ورود سفارتخانه های ایران از حوزه سیاست و امنیت به سمت حوزه اقتصادی، سیاسی و تجاری است. توسعه هرچه بیشتر روابط با کشورهای همسایه (۱۵ کشور)، اتخاذ راهبرد سیاست خارجی متعادل، به ویژه درس آموزی از تجربه شکست خوردن غرب گرایی، تعامل عزتمندانه با اروپا و توسعه روابط قوی راهبردی با شرق، به ویژه چین و روسیه برای ایجاد کانال های اقتصادی متعدد به منظور تامین کالاها اساسی، مواد اولیه و صادرات محصولات داخلی به کشورهای حوزه جنوب غرب آسیا، آسیای میانه، آفریقا، شبه قاره شرق آسیا از دیگر سیاست هایی است که در این حوزه به آنها توجه شده است.

وی افزود: «در مورد زمان تصویب محورهای ۵ گانه هم تاکید می کنم قرار نیست همه محورها در چند روز یا چند هفته و با هم به صحن علنی بیاید، بلکه هر بخش که آماده شد، به صحن خواهد آمد. البته برای ارائه هر طرح در صحن علنی باید مطمئن شویم که هر کدام از این طرح ها به قدر کافی در کمیسیون ها چکش کاری شده و ایرادات برطرف شده و با بدنه اجرایی دولت هم هماهنگ شده اند.»

کار دشوار مجلس مقابل ذی نفعان پر قدرت

افشین پروین پور از کارشناسان بازار مسکن درخصوص یکی از مهم ترین مصوبه های مجلس یعنی تصویب کلیات طرح مالیات بر خانه های خالی و اینکه آیا امیدی به اجرایی شدن و اثرگذاری این طرح ها دارد یا خیر؟ به «فرهیختگان» می گوید: «درخصوص بازار مسکن عملکرد هفت سال اخیر دولت روحانی به خوبی نشان می دهد که این دولت تمایل بالاراده ای برای ساماندهی بازار مسکن ندارد. مگر اینکه مجلس یازدهم فشاری کند و این اتفاق بیفتد. کار فعلی مجلس یعنی تصویب کلیات مالیات بر خانه های خالی برای شروع بسیار خرد و قابل تقدیر است.»

وی معتقد است: «طرح جدید مجلس نشان می دهد نمایندگان مجلس یازدهم حداقل تا اینجای کار دلسوز مردم بوده اند، اما باید دید در ادامه آیا مجلس از پس ذی نفعان پر قدرت بازار مسکن برخواهد آمد و اساساً این مساله مطرح است که بینیم مجلس چقدر در ادعاهای خود جدی است. مجلس قبلی کاملاً هم راستای دولت بود و واقعاً هیچ اتفاقی نیفتاد. این مجلس تاکنون نسبت به مسائل مختلف حساس بوده است. اینکه شما می گوید برای ایجاد تغییرات اساسی چقدر می توان به مجلس یازدهم امیدوار بود، باید بگویم باید صبر کرد که بینیم عملکرد آنها در ماه های آتی چگونه است. برای مثال فرض کنید مجلس فعلی «قانون مالیات بر خانه های خالی» را تصویب و به دولت ابلاغ کند و وزارت راه و شهرسازی همانند دوره عباس آخوندی از اجرای آن سرپیچی کند، در آن صورت مساله ای که می تواند عیار صداقت و مردم داری مجلس یازدهم را عیان کند، مقاومت مجلس و عدم عقب نشینی آنها از مصوبه قانونی است که ماهه ها برای آن وقت و آبرو گذاشته اند.»

وی افزود: «من تصور اینم است که دولت چندان قصد ندارد همین قانون مالیات خانه های خالی را که مجلس می خواهد ارائه کند و اتفاقاً هم اجرای آن به نفع بازار مسکن است را اجرا کند. همچنین باید توجه داشته باشیم بازار مسکن و به طور خاص خانه های خالی ذی نفعان پر قدرتی همچون بانک ها و برخی شرکت های خصوصی را دارد که ممکن است با لابی های خود مانع اجرای سریع تر این قانون شوند. پس مجلس کار سختی برای اجرای این طرح ها دارد و با هم تاکید می کنم میزان مقاومت، ایستادگی و اصرار مجلس بر اجرای این قوانین می تواند محک جدی برای شعارهای عدالت محور آنان باشد.»

حجم عظیمی از منابع دولت را می گیرد یا مثلاً بودجه های عمرانی که می توان از سرفصل های بودجه کم کرد و مردم و بخش خصوصی را در انجام آن شریک کرد. در مورد نظام مالیاتی که می تواند بخش عظیمی برای تامین مالی دولت باشد همچنین می توان اصلاحاتی را مدنظر گرفت.»

در کمیسیون های تخصصی کار را با همراهی دولت شروع کردیم

اقبال شاکری، عضو کمیسیون عمران مجلس یازدهم در پاسخ به چگونگی ساز و کار فرآیند های انجام شده برای آماده سازی محورهای ۵ گانه «بسته اقتصاد مردمی» در مجلس با تاکید بر این نکته که همه کمیسیون ها در تهیه «بسته اقتصاد مردمی» نقش دارند، می گوید: «نخبگان زیادی از مرکز پژوهش ها تا مراکز دانشگاهی و... درگیر تهیه این طرح ها بوده اند. این موضوعاتی که آقای قالیباف در دو جلسه اخیر مطرح کردند، در اولویت های هر کمیسیون دیده می شود، بنابراین این موضوعات همزمان در همه کمیسیون ها در حال پیگیری بوده و جمع بندی کمیسیون هادرنهایت در صحن علنی ارائه خواهد شد و پس از چکش کاری های مختلف به تصویب خواهد رسید. البته هر محور از این محورهای ۵ گانه که در کمیسیون های تخصصی در حال بحث و بررسی است، مشخص است که دارای اجزای مختلف هستند. بر همین اساس ممکن است موضوعات حول یک محور در چند کمیسیون تخصصی بحث و بررسی شود و در نهایت همه اینها در قالب محورهای ۵ گانه ای که گفته شده، به صحن علنی بیاید. همچنین این نکته را هم اضافه کنم آن چیزی که در رسانه ها از سوی ریاست مجلس مطرح شد، خلاصه و چکیده ای از طرح ها بود و موضوعات به تفصیل و با جزئیات بیشتر درحال بررسی هستند. مثلاً ما در کمیسیون عمران موضوع مسکن را بررسی می کنیم، کمیسیون بودجه موضوع اصلاح ساختار بودجه و پروژه های عمرانی، کمیسیون اقتصاد موضوعات مربوط به معیشت و سیاست های حمایتی، صنعت و انرژی هر کدام بخش های تخصصی مرتبط با خود، کشاورزی و مسائل مربوط به امنیت غذایی در کمیسیون های ویژه، تجارت خارجی و موضوع عبور از تحریم ها و... هر کدام در کمیسیون های مرتبط بحث می شوند.»

وی گفت: «همچنین این را نیز اضافه کنم که فرآیند کار ما طوری است که کاملاً با دستگاه های اجرایی گفت و گومی کنیم و وزرا و نمایندگان دستگاه های اجرایی در جلسات حضور پیدا می کنند. یعنی این طور نیست که ما در اتاق بسته ای نشسته باشیم و طرح هایی که دولت راضی و قادر به اجرای آنها نباشد. ما برای تهیه این طرح ها علاوه بر نخبگان، صاحب نظران و نمایندگان بخش خصوصی، کاملاً از ظرفیت ها، دیدگاه ها و توانمندی های بدنه اجرایی دولت کمک گرفتیم و می گیریم و معتقدیم نباید در خلأ تصمیم گیری شود که همین موضوع بهانه ای برای عدم اجرای طرح ها باشد.»

مجلس با برنامه شروع کرده و در صحبت های نمایندگان از تقویت بعد نظارت که مهم ترین بازوی آن نیز هست صحبت می شود، می توان به آن امیدوار بود.»

اصلاحات ساختاری بودجه را شروع کرده ایم

محسن زنگنه، اقتصاددان و عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی در مورد بسته اقتصادی مطرح شده در دیدار با مقام معظم رهبری و گفت و گوی تلویزیونی رئیس مجلس با مردم این گونه توضیح داد: «در حال حاضر بنده و همکاران در کمیسیون برنامه و بودجه روی محور اول مطرح شده در این بسته که «اصلاح ساختار بودجه برزی کشور برای دسترسی به درآمدزایی پایدار و هزینه کرد کارا» است متمرکز هستیم. «وی در پاسخ به این سوال که برنامه اصلاح ساختار بودجه که از سال ۹۷ در دولت کلید خورد و حتی طرحی برای آن نوشته شد (البته در بودجه ۹۹ اعمال نشد) چه تفاوت هایی با طرح جدید مجلس دارد، گفت: «اولاً طرحی که دولت در سال ۹۷ نوشته و بعد از آن به سازمان برنامه و بودجه ارائه شده، همچنان برای مجلس ارسال نشده و صرفاً در صحن کمیسیون مطرح و به طور کامل آماده نشده است. بحث بعدی این است که طرحی که مادر کمیسیون مجلس دنبال می کنیم، متفاوت از این مساله است.»

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه در مورد اینکه اصلاح اساسی مدنظر مجلس جدید در ساختار بودجه چیست و چگونه ممکن است، ادامه داد: «نکته اصلی در مورد اصلاحات اساسی در بودجه کشور این است که وقتی درباره آن صحبت می شود، باید تفهیم شود منظور از اصلاح یک روند، اصلاح کوتاه مدت است یا بلندمدت. اصلاح کوتاه مدت به این معنی است که اقتصاد ما سال ۱۴۰۰ را در پیش داریم و باید در قالب طرح های کوتاه مدتی به حل چالش ها بپردازد؛ چالش هایی مثل کمبود منابع درآمدی از حوزه نفت، افزایش قیمت ها و بالطبع تحت فشار قرار گرفتن طبقات مختلف مردم و مسائلی چون بودجه های شرکت های دولتی است که بدون نظارت خاص در حال فعالیت هستند، بنابراین در تلاشیم چنین چالش های کوتاه مدتی را برای اصلاح کوتاه مدت ساختار بودجه در نظر بگیریم.»

زنگنه در مورد اصلاح ساختاری بلندمدت اضافه می کند: «اصلاحات ساختاری که رهبری نیز بارها از آن یاد کرده اند، منظور این اصلاحات کوتاه مدت نیست. از آنجا که بودجه ابزار اقتصادی مدیریت دولت است و دولت کشور را براساس قانون بودجه هدایت می کند، حتی ظهور برنامه های پنج ساله و برنامه های دیگر همگی خود را در بودجه نشان می دهند و این بودجه تقریباً یک قرن است که در کشور ما روال معمول و سستی دارد. اصلاح ساختاری کلانی که آقای قالیباف نیز در چند روز گذشته بر آن تاکید کرده، همین اصلاح بلندمدت و میان مدتی بودجه است.» وی نمونه هایی از جزئیات این اصلاح را که البته هنوز در حد پیشنهاد است، این گونه توضیح می دهد: «مثلاً در مورد بودجه شرکت های دولتی که

برنامه ها کام به کام اجرا شود

وحید ششاقی شهری، اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی تهران در پاسخ به سوال «فرهیختگان» درخصوص ارزیابی «بسته اقتصاد مردمی» که از سوی مجلس شورای اسلامی با پنج محور اصلی؛ اصلاح ساختار بودجه برزی کشور، نوسازی نظام مالیاتی، اجرای سیاست های حمایتی فراگیر، رفع موانع تولید و نوسازی اساسی در حوزه تجارت خارجی به تازگی مطرح شده، گفت: «اینکه مجلس بتواند برنامه ای برای خود داشته باشد، مزیت بالایی محسوب می شود، چرا که مجلس شورای اسلامی در کشور ما در دو حوزه؛ قانون گذاری و نظارت بر اجرای قوانین توان ورود دارد. طبیعتاً در بعد نظارت مجلس می تواند بر قوانین دوره های گذشته که به تصویب رسیده، نظارت و احاطه داشته باشد و با بررسی آنها به اصلاح یا حتی به روزرسانی آنها بپردازد. این مجلس ممکن است در مواردی کمبودهایی را از قوانین موجود احساس کند که می تواند در قالب طرح یا درخواست لایوایی از دولت به ارائه نظارت جدید خود بپردازد.»

وی در ادامه در مورد اینکه با توجه به عمر یک ساله دولت و مدت دار بودن روند بررسی طرح ها در کشور، آیا می توان به اجرایی شدن فرآیند های پنج گانه این طرح امیدوار بود، می گوید: «محورهای اشاره شده همگی شامل چالش هایی است که اقتصاد کشور ما در حوزه های مالیات، تولید، بازار سرمایه و... درگیر آن است و بالطبع هر چه مجلس بتواند در چنین چالش هایی به خصوص برای گسترش بخش حقیقی اقتصاد و اصلاحات تجاری که نیازمند جراحی هستند، ورود کند، این ورود به نفع ما خواهد بود. در واقع مساله اصلی در کشور در حال حاضر عدم کارکرد بخش حقیقی و تجاری، پایداری بخش پولی و مالی است، چرا که مشاهده می کنید بخش مالی و پولی روز به روز شاهد افزایش قیمت ها و پیمایش نقدینگی است و از آن طرف این پولیایی به هیچ عنوان نتوانسته به بخش حقیقی و تجاری سرایت کند. همین حلقه مفقوده بین این بخش ها سبب حبابی شدن بازارهای مالی و افزایش قیمت ها در آن شده است، بنابراین این چالش ها و رفع آنها نیازمند برنامه و اصلاح گام به گام است که مجلس می تواند با قدرت وارد این حوزه ها شود.»

ششاقی همچنین افزود: «به طور کلی هر قدر برنامه برزی در مجلس گسترده تر باشد و هر چه بیشتر به آن اهتمام شود بهتر است، اما از آنجا که تنها یک سال از حضور دولت فعلی باقی مانده، لازم است مجلس با اولویت سنجی و اصلاح گام به گام به سراغ برنامه ها و اجرای محورهای مذکور برود. در واقع نمی توان مثلاً در پنج محور این طرح را همزمان پیش برد، بلکه باید بنا بر فوریت ها، اولویت سنجی کرد که به نظر من با توجه به شرایط فعلی برقراری رابطه منطقی بین بازار سرمایه با بخش واقعی اقتصاد می تواند در اولویت اول باشد.» استاد دانشگاه خوارزمی در پایان در مورد مجلس جدید و عملکرد آن در مدت کوتاه اخیر گفت: «در هر حال همین که این